

ตัวประกอบภาวะผู้นำของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยตามความต้องการของพยาบาลประจำการ
โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม

ร้อยเอกหญิง วาสนี วิเศษฤทธิ

ศูนย์วิทยพัชการ

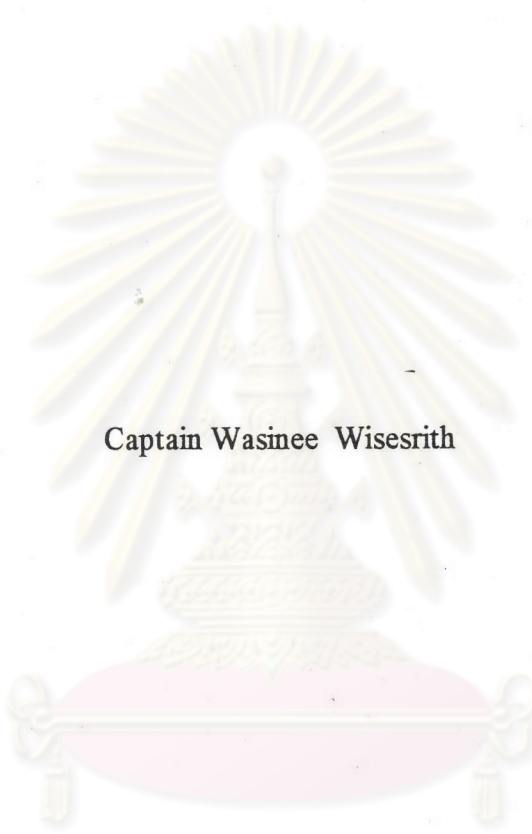
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974 - 635 - 749 - 2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

LEADERSHIP FACTORS OF HEAD NURSES AS DESIRED BY STAFF NURSES
IN HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION OF
THE MINISTRY OF DEFENSE

Captain Wasinee Wiserith

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science
Nursing Administration Program
Graduate School

Chulalongkorn University
Academic Year 1996
ISBN 974 - 635 - 749 - 2

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

วราสินี วิเศษฤทธิ์, ร้อยเอกหญิง ตัวประกอบภาวะผู้นำของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย ตามความต้องการของพยาบาล โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม (LEADERSHIP FACTORS OF HEAD NURSES AS DESIRED BY STAFF NURSES IN HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF DEFENSE) อ.ทิปรีक्षा . ผศ. ดร.พนิดา ดามาพงศ์, 145 หน้า.

ISBN 974 - 635 - 749 - 2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาตัวประกอบภาวะผู้นำของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ตามความต้องการของพยาบาลประจำการ และศึกษาตัวแปรที่อธิบาย ลักษณะตัวประกอบที่สำคัญ กลุ่มตัวอย่างคือ พยาบาลประจำการจำนวน 960 คน ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ใน โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม จำนวน 34 แห่ง ทั่วประเทศไทย และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานอย่างน้อย 1 ปี ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามหาค่าความเที่ยงโดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ตัวประกอบด้วยวิธี ตัวประกอบสำคัญ หมุนแกนตัวประกอบแบบอโรโทโกนอล ด้วยวิธีแวนแมกซ์

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ตัวประกอบที่สำคัญของภาวะผู้นำของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย ตามความต้องการของพยาบาล ประจำการ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม มี 9 ตัวประกอบ คือ

1) กลยุทธ์การเปลี่ยนแปลง การปลุกฝังค่านิยม การนิเทศงาน และลักษณะความเป็นวิชาชีพ ประกอบด้วยตัวแปรที่บรรยาย จำนวน 18 ตัวแปร แต่ละเป็นตัวประกอบภาวะผู้นำของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย ตามความต้องการของพยาบาลประจำการที่สำคัญที่สุด สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 31.4

2) การเสริมแรงทางบวกอย่างเหมาะสม ประกอบด้วยตัวแปรที่บรรยาย จำนวน 14 ตัวแปร สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 5.7

3) การกระตุ้นความคิดเกี่ยวกับปัญหา ประกอบด้วยตัวแปรที่บรรยาย จำนวน 13 ตัวแปร สามารถ อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 3.2

4) บารมีและคุณธรรม ประกอบด้วยตัวแปรที่บรรยาย จำนวน 18 ตัวแปร สามารถอธิบายความ แปรปรวนได้ร้อยละ 2.4

5) การสร้างแรงบันดาลใจ ประกอบด้วยตัวแปรที่บรรยาย จำนวน 11 ตัวแปร สามารถอธิบาย ความแปรปรวนได้ร้อยละ 2.3

6) การเสริมสร้างความสามารถผู้ใต้บังคับบัญชา ประกอบด้วยตัวแปรที่บรรยาย จำนวน 7 ตัวแปร สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 1.9

7) การเสริมแรงทางลบอย่างเหมาะสม ประกอบด้วยตัวแปรที่บรรยาย จำนวน 3 ตัวแปร สามารถ อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 1.6

8) การให้อิสระและการให้มีส่วนร่วม ประกอบด้วยตัวแปรที่บรรยาย จำนวน 5 ตัวแปร สามารถ อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 1.6

9) การคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล ประกอบด้วยตัวแปรที่บรรยาย จำนวน 3 ตัวแปร สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 1.4

ตัวประกอบทั้ง 9 ตัวนี้ มีค่าความแปรปรวนของตัวประกอบรวมกัน 49.39 คิดเป็นร้อยละ 51.5

ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C 786501 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD: LEADERSHIP FACTORS OF HEAD NURSES / HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF DEFENSE

WASINEE WISESRITH, CAPTAIN : LEADERSHIP FACTORS OF HEAD NURSES AS DESIRED BY STAFF NURSES IN HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF DEFENSE. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. PANIDA DAMAPONG, Ph.D. 145 pp. ISBN 974 - 635 - 749 - 2

The purposes of this research were to investigate the leadership factors of head nurses as desired by staff nurses and the variables described those major factors. The sample consisted of 960 staff nurses, who have had at least 1 year experience in clinic in 34 hospitals under the jurisdiction of the Ministry of Defense. They were randomly selected through systematic sampling technique. The reliability of the instrument, calculated by the Cronbach's Alpha Coefficient, was 0.97. The data were analysed by using Principal Component Factor Analysis, Orthogonal rotated axis by Varimax method.

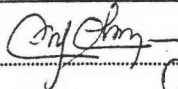
The major findings were as follows.

Nine significant leadership factors of head nurses were identified : 1) change strategies, values driven, supervision and professional attributes which described by 18 variables and accounted for 31.4% was a major factor of the leadership factors of head nurses as desired by staff nurses, 2) positive contingency reinforcement which described by 14 variables and accounted for 5.7%, 3) intellectual stimulation which described by 13 variables and accounted for 3.2%, 4) charisma and ethics which described by 18 variables and accounted for 2.4%, 5) inspiration which described by 11 variables and accounted for 2.3%, 6) enabling subordinates which described by 7 variables and accounted for 1.9%, 7) negative contingency reinforcement which described by 7 variables and accounted for 1.9%, 8) facilitating of work autonomy and participation which described by 5 variables and accounted for 1.6%, 9) individual consideration which described by 3 variables and accounted for 1.4%. The total variance of these factors was 49.39 (51.5%).

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์.....

สาขาวิชา..... การบริหารการพยาบาล.....

ปีการศึกษา..... 2539.....

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถ และความช่วยเหลือเอาใจใส่อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พินดา ดามาพงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ ท่านได้ใช้คุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลง กระตุ้นให้ ผู้วิจัยมีความตั้งใจ อุดหนุน พากเพียรพยายามที่จะทำงานให้สำเร็จ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และขอ กราบขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สมคิด รักษาสัตย์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ศรีสุขโข อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาให้โอกาสผู้วิจัยได้ศึกษาวิชาสถิติที่ใช้ในการวิจัยนี้ ด้วยความเอาใจใส่ เสียสละเวลา พยายามอย่างยิ่งที่จะถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้วิจัยและเพื่อนนิสิตร่วมชั้นเรียน ทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญ และประโยชน์ที่จะใช้ต่อไปในอนาคต ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และขอกราบขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาเสียสละเวลาเข้าร่วมกลุ่มสนทนาและตรวจแก้ไขเครื่องมือวิจัย เจ้ากรมแพทย์ทหารบก เจ้ากรมแพทย์ทหารอากาศ ผู้บังคับการ โรงพยาบาลตำรวจ ผู้อำนวยการและหัวหน้าพยาบาลโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมทั้ง 34 แห่ง ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งพยาบาลทุกท่านที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และให้กำลังใจผู้วิจัยตลอดระยะเวลาการศึกษา ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่คอยเป็นกำลังใจและสนับสนุนด้วยดีเสมอมา ขอขอบพระคุณกัลยาณมิตร ร่วมชั้นเรียนหลักสูตรการบริบาลพยาบาล รุ่นที่ 4 ทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน เป็นกำลังใจซึ่งกันและกันตลอดเวลา และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้อุดหนุนเงินทุนบางส่วนในการทำวิจัย ครั้งนี้

ร้อยเอกหญิง วาสนี วิเศษฤทธิ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ซ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ.....	9
ความหมายของภาวะผู้นำ.....	9
ทฤษฎีภาวะผู้นำ.....	10
ตัวประกอบภาวะผู้นำของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย	
ตัวประกอบบารมี.....	15
ตัวประกอบการกระตุ้นความคิดเกี่ยวกับปัญหา.....	19
ตัวประกอบการคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล.....	20
ตัวประกอบการสร้างแรงบันดาลใจ.....	22
ตัวประกอบการเสริมแรงทางบวกอย่างเหมาะสม.....	24
ตัวประกอบการเสริมแรงทางลบอย่างเหมาะสม.....	27

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตัวประกอบการเสริมสร้างความสามารถผู้ได้บังคับบัญชา.....	28
บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย	
โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	38
การศึกษาวรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำ.....	40
วิเคราะห์การสัมภาษณ์ภาวะผู้นำ.....	41
การทำกลุ่มสนทนา.....	44
ตรวจสอบโครงสร้างภาวะผู้นำของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยจากทฤษฎี	48
การสร้างเครื่องมือ.....	57
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	58
ประชากร การรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ.....	93
รายการอ้างอิง.....	116
ภาคผนวก.....	124
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและจดหมายขอความร่วมมือ	
ในการวิจัย.....	125
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	134
ภาคผนวก ค สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	136
ภาคผนวก ง ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม.....	139
ประวัติผู้วิจัย.....	145

สารบัญภาพ

แผนภูมิที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	38
2	แผนภูมิสรุปขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย.....	39

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย